

Nr 320.

Godkänd av första kammaren den 29 maj 1928.

Godkänd av andra kammaren den 29 maj 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt m. m.

(Sammansatt stats- och första lagutskotts utlåtande nr 4.)

Till KONUNGEN.

Genom en den 20 mars 1928 dagtecknad proposition, nr 232, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ i lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Härigenom förordnas, att 1, 2 och 3 §§ i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skola, 1 och 2 §§ i nedan angivna delar, hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall intill utgången av år 1934 utgöras av nio regeringsråd. Därefter skall antalet regeringsråd, i den mån sådant i följd av inträffade ledigheter kan ske, nedbringas till sju. En av regeringsrättens lagfarna ledamöter skall, enligt vad därom är särskilt stadgat, tjänstgöra i lagrådet.

Med iakttagande — — — — fördela tjänstgöringsskyldigheten.

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 14 saml. Nr 320—322.

2 §.

Besvär, som jämlikt författningarna må hos Konungen fullföljas i statsdepartementen, skola, med de undantag, varom nedan i denna paragraf och i 3 § sägs, tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande i följande mål:

2:o) mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer, så framt ej klagan föres över Konungens befallningshavandes beslut i anledning av sökt fastställelse å beslut, varom förmäles i 14 § 1. lagen om polisväsendet i riket, eller ock målet angår skolväsendets ordnande;

mål om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som av menighet skall byggas och underhållas, om stället för sådan byggnads uppförande;

mål angående fattigvården, så framt ej klagan rör Konungens befallningshavandes beslut i fråga om skyldighet för fattigvårdssamhälle att hava egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan;

mål angående samhällets barnavård;

mål om barnavårdsnämnds beslut i fråga, som avses i lagen om barn utom äktenskap;

mål angående allmän pensionsförsäkring;

13:o) mål om Konungens befallningshavandes beslut rörande förordnande till vägdelning, till syn rörande dikning, vattenavledning eller flottning eller till annan dylik förrättning;

mål om förordnanden till lantmäteriförrättningar, om lantmätares avstängande från rätt till nya förordnanden;

15:o) mål om kyrkobokföring, lysning eller annat kungörande till äktenskap, utfärdande av äktenskapscertifikat, företagande av vigsel;

3 §.

Därest i mål, som enligt 2:o) av 2 § tillhör regeringsrättens upptagande, klagan rör myndighets beslut i anledning av sökt fastställelse å landstings, menighets eller dess representations beslut, eller mål, som i andra stycket av samma punkt sägs, angår skolväsendets ordnande, skall regeringsrätten, med eget utlåtande, överlämna målet till avgörande av Konungen i statsrådet.

Samma lag vare, där besvärsmål angår flera ämnen, av vilka något, men ej alla tillhöra regeringsrättens upptagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

Ett bifall till ovannämnda proposition förutsätter givetvis ökade anslag dels till regeringsrätten, dels ock till vissa departement för beredande av erforderlig förstärkning av arbetskrafterna å samma departements byråer för regeringsrättsärenden.

Sålunda har Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till årets riksdag föreslagit riksdagen, *dels* under andra huvudtiteln, punkt 5, att i avbidan å särskild proposition i ämnet i riksstaten beräkna ordinarie förslagsanslaget till regeringsrätten till 195,500 kronor, *dels* under femte huvudtiteln, punkt 1, att godkänna följande av vederbörande departementschef förordade förslag till ordinarie avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1928—1929:

Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	175,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	45,200
Ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård	»	6,000
Summa kronor		226,400,

ävensom höja det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 232,000 kronor, med 13,500 kronor till 245,500 kronor, *dels* under sjätte huvudtiteln, punkt 1, att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, beräkna en höjning av det ordinarie förslagsanslaget till kommunikationsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 177,000 kronor, med 13,500 kronor till 190,500 kronor, *dels ock* under sjunde huvudtiteln, punkt 1, att i avbidan på särskild proposition i ämnet i riksstaten beräkna ordinarie förslagsanslaget till finansdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli till 243,500 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

dels i en den 20 mars 1928 dagtecknad proposition, nr 233, att *dels* godkänna följande ordinarie stat för regeringsrätten, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

S t a t.

		Lön
1 regeringsråd	kronor	21,000
8 »	»	168,000
Avlöningar till övriga ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	»	6,500
Summa förslagsanslag kronor		195,500;

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till regeringsrätten från dess nuvarande belopp kronor 153,500 med 42,000 kronor till » 195,500;

dels i en den 20 mars 1928 dagtecknad proposition, nr 209, att höja det ordinarie förslagsanslaget till kommunikationsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli

nu	kronor 177,000
med	» 13,500
till	» 190,500;

dels ock i en den 20 mars 1928 dagtecknad proposition, nr 234, att *dels* godkänna följande stater för finansdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 174,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 39,500
Avlöande av tre extra föredragande hos regeringsrätten, förslagsanslag	» 28,700
	Förslagsanslag kronor 243,000.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag	kronor 500;
<i>dels ock</i> höja det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli	
nu	kronor 227,900
med	» 15,600
till	» 243,500.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehäft följande inom första kammaren väckta motioner, nämligen

nr 311 av herr *Schlyter* med förslag till ändringar i 1 § av Eders Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av vissa §§ i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt av den innebörd, i motionen närmare angives;

nr 312 av herr *Schlyter* med hemställan, att de av den i nyssberörda motion föreslagna lagändringen föranledda jämkningarna ej blott i anslaget till regeringsrätten utan även i anslagen till de olika departementens avdelningar av Eders Kungl. Maj:ts kansli måtte vidtagas efter inom vederbörande utskott verkställd utredning; och

nr 307 av herr *Boman* med hemställan, att riksdagen måtte besluta, att vid bifall helt eller delvis till Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 233 i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till ytterligare åtgärder, som kunna vidtagas för ernående av en snabbare behandling av ärenden, särskilt skatteärenden, i regeringsrätten.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för de framlagda propositionerna ävensom för de i ämnet väckta motionerna, får riksdagen hänvisa till propositionerna och motionerna.

Riksdagen har för överskådlighetens skull uppdelat frågorna på sådant sätt, att först under I här nedan behandlas frågan om regeringsrättens organisation

och i samband därmed stående spörsmål samt under II de frågor av ekonomisk art, som härav bliva en följd.

I.

Frågan om regeringsrättens arbetsbalans och om åtgärders vidtagande för balansens nedbringande har redan flera år varit aktuell. Genom att överflytta vissa grupper av mål till kammarrätten och genom att göra kammarrätten till sista instans beträffande vissa andra mål har visserligen en icke oväsentlig minskning i tillströmningen av mål till regeringsrätten beräknats inträda, en minskning som emellertid än så länge icke hunnit göra sig fullt gällande. Hitintills har denna minskning helt uppvägs av ökad tillströmning av vissa andra grupper av mål. Genom förbättrade anordningar beträffande föredragningen i regeringsrätten har regeringsrättens arbetskapacitet under år 1927 avsevärt ökats. Icke heller genom dessa sistnämnda åtgärder har det emellertid varit möjligt att åstadkomma någon mera betydande minskning av arbetsbalansen.

I Eders Kungl. Maj:ts proposition, nr 232, har föreslagits, att ytterligare vissa grupper av mål såsom vissa fattigvårdsmål, mål om antagande av släktnamn, vissa underställningsmål, mål om förordnande till lantmåteriförrättning samt mål om ersättning för vissa utgifter i tjänsten m. m. skulle överflyttas till annan myndighets prövning. Mot vad sålunda föreslagits har riksdagen icke funnit anledning till erinran. De föreslagna ändringarna synas riksdagen böra, på sätt föreslagits, träda i kraft den 1 juli 1928. Såsom i propositionen anföres kan dock någon mera avsevärd lättnad i regeringsrättens arbetsbörda icke härigenom förväntas.

En åtgärd, som skulle vara ägnad att synnerligen kraftigt beskära tillströmningen av mål till regeringsrätten, vore givetvis införandet av vissa fullföljdsavgifter. Särskilt torde det kunna antagas, att beskattningsmålen antal härigenom skulle starkt minskas. Att staten skulle uppställa krav på utbekommande av vissa avgifter för att tillåta prövning av det allmännas skatteanspråk eller för att täcka statens kostnader för prövningen, synes emellertid riksdagen så föga tilltalande, att riksdagen lika litet som vederbörande departementschef ansett sig böra förorda en dylik åtgärd.

Riksdagen har emellertid i detta sammanhang ansett det starkt kunna sättas i fråga, huruvida den organisationsform, regeringsrätten vid sin tillkomst erhöi, och de former för regeringsrättens arbete, som därvid fastslogos eller sedermera inom densamma vunnit tillämpning, verkligen varit i alla hänseenden ändamålsenliga. Enligt § 22 regeringsformen prövas och avgöras mål i regeringsrätten av fem ledamöter; så ock av fyra, där tre av dem äro ense om slutet. Åt regeringsrättens arbete har, särskilt vad de smärre och enklare målen beträffar, härigenom förlänats en tyngd, som knappast synes vara till fromma för ernående av ett snabbt och effektivt arbetsresultat. En ändring av reglerna för regeringsrättens domförhet därefter, att regeringsrätten i allmänhet bleve domför med ett mindre antal ledamöter än vad för närvarande är fallet, borde enligt riksdagens mening kunna genomföras utan risk för rättssäkerheten på detta område. Det synes riksdagen vidare kunna sättas ifråga, huruvida icke,

därest regeringsrätten organiseras i närmare anslutning till Eders Kungl. Maj:ts kansli, en avsevärd förenkling skulle vara möjlig beträffande såväl föredragningen inom regeringsrätten som själva regeringsrättens arbetsätt. Att nu närmare fatta ståndpunkt till dessa olika spörsmål låter sig emellertid knappast göra utan en föregående utredning, i vilken frågan om regeringsrättens organisation upptages till behandling i hela dess vidd. Härtill kommer, att en reform på detta område, på sätt ovan antytts, förutsätter en ändring i grundlagen. Till följd härav torde någon mera genomgripande förändring i regeringsrättens nuvarande organisation och arbetsätt icke vara möjlig förrän tidigast under år 1933.

Då det med hänsyn till de provisoriska åtgärder, vilka innefattas i riksdagens i det följande omnämnda beslut, synes vara av särskild betydelse, att denna fråga i god tid före provisorietidens utgång underställes riksdagens prövning, får riksdagen hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en allsidig utredning rörande regeringsrättens organisation och arbetsätt, samt att denna utredning måtte föreligga i så god tid, att de förslag i ämnet, vartill utredningen må giva anledning, kunna föreläggas senast 1931 års riksdag.

Även om nu ytterligare vissa grupper av mål överflyttas från regeringsrätten till annan myndighet samt framdeles frågan om ändrad organisation av regeringsrätten kan finna sin lösning, återstår spörsmålet huru den nuvarande arbetsbalansen skall kunna nedbringas. För ernående av detta syfte torde ingen annan utväg stå till buds än att provisoriskt öka antalet ledamöter i regeringsrätten.

Vid övervägandet av frågan angående det antal ledamöter, varmed regeringsrätten lämpligen bör utökas för att den förefintliga balansen skall kunna avarbetas, synas för närvarande huvudsakligen två utvägar stå öppna, antingen att, på sätt av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, regeringsrätten fortfarande arbetar på en avdelning men med antalet ledamöter höjt från sju till nio, eller att, på sätt herr Schlyter föreslagit, regeringsrätten arbetar på två avdelningar, därvid ledamotsantalet föreslås höjt till elva eller eventuellt tio.

Departementschefen beräknar det antal mål, som årligen kan bli avgjort i regeringsrätten, till 2,500 eller ungefärligen motsvarande det beräknade antalet inkommande mål, vadan det föreslagna tillskottet till regeringsrättens arbetskrafter kan förväntas helt komma balansen till godo. Den av departementschefen förordade anordningen skulle, då en ledamot liksom hittills är avsedd att tjänstgöra i lagrådet, innebära, att antalet ledamöter i domstolen komme att utgöra åtta och ledamöternas tjänstgöringstid å ämbetsrummet de dagar, föredragning pågår, ökas från fyra till fem timmar, därvid ledamöterna förutsattes komma att arbeta i vissa skift. Antalet avgjorda mål beräknas härigenom kunna ökas med omkring 500 per år, vadan så att säga normal balans skulle vara uppnådd efter en tid av omkring sju år. För en dylik anordning och mot förslaget att öka ledamöternas antal därhän, att regeringsrätten kunde arbeta på två avdelningar, ha ansetts tala svårigheterna att vid den tidpunkt, då balansen vore avarbetad, omedelbart nedbringa antalet i regeringsrätten tjänstgörande ledamöter så långt som till sex. Därtill

kommer, att skyldighet att avgå med pension inträder för regeringsrättens äldste ledamot under augusti 1933 samt för tre ledamöter under år 1935, eller alltså vid ungefärligen den tidpunkt, då balansen skulle vara nedbringad till normal omfattning.

Den av departementschefen förordade anordningen har riksdagen vid en mera ingående omprövning av ifrågavarande angelägenhet icke funnit vara ägnad att på ett tillfredsställande sätt lösa spörsmålet om balansens snara avarbetande. Regeringsrättens balans utgjorde vid 1927 års utgång 4,538 mål. I denna summa ingå mål tillhörande finansdepartementets föredragning till ett antal av 2,946. Det torde icke här behöva närmare utvecklas, vilka olägenheter det medför för den skattedragande allmänheten att, såsom nu är fallet, i årtal få vänta på beskattningsmålens avgörande i högsta instans. Även om rättelse vinnes i regeringsrätten och oriktigt utkrävda skattebelopp jämte ränta därå restitueras, kan under den långa väntetiden allvarlig skada hava tillfogats den enskilde. Även beträffande ett stort antal kommunala mål gäller det, att ett snabbt avgörande av desamma kan vara av största betydelse för de menigheter, som därav beröras. Det måste därför be-tecknas som ett allmänt intresse av största vikt, att den nuvarande stora arbetsbalansen i regeringsrätten snarast möjligt avarbetas.

En utökning av regeringsrättsledamöternas antal så, att regeringsrätten kunde arbeta på två avdelningar om vardera fem ledamöter, skulle enligt de beräkningar, som framlagts i propositionen, innebära, att samma balans, som enligt departementschefens förslag först efter en tid av sju år beräknades vara nedbringad till normala proportioner, skulle vara avarbetad efter omkring $3\frac{1}{2}$ år. Redan med hänsyn till vanskligheten att ställa frågan om balansens nedbringande på så lång sikt, som Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, synes ett snabbare förfarande obetingat vara att förorda. Härtill kommer, att en uppdelning av regeringsrätten på två avdelningar enligt riksdagens mening innebär långt starkare garantier för att en verklig vinst ernås beträffande arbetsresultatet än den av departementschefen förordade anordningen. Riksdagen vill med styrka framhålla, att vilken väg, som än väljes, de åtgärder, som kunna komma att vidtagas, obetingat måste vara att anse såsom ett provisorium. Denna anordningens tillfälliga karaktär synes riksdagen än ytterligare framhävas, därest övergångstiden till normala förhållanden göres så kort som möjligt.

Ur kostnadssynpunkt torde de båda alternativen vara jämställda. De totala utgifterna för två nya regeringsråd och balansens avarbetande på 7 år eller för fyra nya regeringsråd och balansens avarbetande på $3\frac{1}{2}$ år torde med hänsyn till det i båda fallen ökade behovet av föredragande och extra arbetskrafter inom departementen ställa sig ungefär lika. Skillnaden synes endast bestå däri, att i det senare fallet kostnaderna fördelas inom en kortare tidrymd.

Vad slutligen angår svårigheterna att vid den tidpunkt, då balansen är avarbetad, nedbringa regeringsrättsledamöternas antal till vad som då må finnas erforderligt, kan riksdagen icke finna, att härutinnan skulle behöva föreligga något avgörande hinder för en organisation av regeringsrätten på två avdel-

ningar. Riksdagen förutsätter nämligen, att Eders Kungl. Maj:t vid utseendet av nya regeringsråd skall beakta den provisoriska karaktären av de föreslagna åtgärderna och förty låta sig angeläget vara att vidtaga sådana anordningar, som underlätta provisoriets avvecklande.

Med stöd av vad sålunda anförts anser sig riksdagen böra i princip uttala sig för en ökning av regeringsrättsledamöternas antal därhän, att regeringsrätten kommer att arbeta på två avdelningar om vardera fem ledamöter.

Återstår då frågan om regeringsrättens deltagande i laggranskningen. Med avseende härå får riksdagen åberopa, att riksdagen förut avslagit en av herr Schlyter väckt motion nr 246 om sådan ändrad lydelse av § 21 regeringsformen att regeringsrättens deltagande i laggranskningen komme att upphöra. Med hänsyn härtill finner riksdagen sig sakna anledning att här ytterligare ingå på denna fråga. I den mån detta spörsmål kan förtjäna ytterligare omprövning, torde denna böra äga rum i samband med den allsidiga utredning rörande regeringsrättens organisation och arbetssätt, som av riksdagen föreslagits. Riksdagen anser därför, att antalet ledamöter i regeringsrätten bör bestämmas till elva, av vilka en skall tjänstgöra i lagrådet.

Departementschefen har föreslagit, att den av honom förordade organisationen av regeringsrätten skulle träda i kraft från och med början av budgetåret 1928—1929. Då riksdagen nu föreslagit en ytterligare utökning av regeringsrättsledamöternas antal, torde enligt riksdagens mening vissa svårigheter uppkomma att redan från och med början av nästa budgetår vinna anpassning efter de sålunda ändrade förhållandena. Ett uppskov med ikraftträdandet av de nya bestämmelserna till den 1 januari 1929 skulle därjämte medföra den fördelen, att de tidigare beräknade totalkostnaderna för regeringsrätten, fördragande m. m. under nästa budgetår icke skulle behöva nämnvärt överskridas. På grund härav anser riksdagen, att den nya organisationen icke bör träda i kraft förr än den 1 januari 1929.

För genomförande av de av riksdagen här ovan förordade anordningarna erfordras till en början vissa ändringar i 2 och 3 §§ i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, på sätt av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. Vad § 1 i samma lag beträffar, synas de bestämmelser, som kunna föranledas av en utökning av antalet regeringsråd från sju till elva, lämpligast böra innefattas i en särskild lag av provisorisk karaktär. I denna lag torde böra meddelas föreskrift därom, att regeringsrätten, i den mån så med hänsyn till regeringsrådets antal lämpligen kan ske, skall arbeta på avdelningar. Därjämte torde böra föreskrivas, att vad om måls handläggning i vissa fall av Eders Kungl. Maj:ts högsta domstol i dess helhet finnes föreskrivet i Kungl. Maj:ts stadga den 11 juni 1920 skall i tillämpliga delar gälla i fråga om regeringsrätten. I avslutning härtill har riksdagens vederbörande utskott låtit utarbeta förslag till lag angående tillfällig ökning av regeringsrådets antal.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 232 samt herr Schlyters motion (I: 311),
dels antagit följande

L a g

om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ i lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§ i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skola, 2 § i nedan angivna delar, hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Besvär, som jämlikt författningarna må hos Konungen fullföljas i statsdepartementen, skola, med de undantag, varom nedan i denna paragraf och i 3 § sägs, tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande i följande mål:

2:o) mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer, så framt ej klagan föres över Konungens befallningshavandes beslut i anledning av sökt fastställelse å beslut, varom förmäles i 14 § 1. lagen om polisväsendet i riket, eller ock målet angår skolväsendets ordnande;

mål om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som av menighet skall byggas och underhållas, om stället för sådan byggnads uppförande;

mål angående fattigvården, så framt ej klagan rör Konungens befallningshavandes beslut i fråga om skyldighet för fattigvårdssamhälle att hava egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan;

mål angående samhällets barnavård;

mål om barnavårdsnämnds beslut i fråga, som avses i lagen om barn utom äktenskap;

mål angående allmän pensionsförsäkring;

13:o) mål om Konungens befallningshavandes beslut rörande förordnande till vägdelning, till syn rörande dikning, vattenavledning eller flottning eller till annan dylik förrättning;

mål om förordnanden till lantmåteriförrättningar, om lantmätares avstängande från rätt till nya förordnanden;

15:o) mål om kyrkobokföring, lysning eller annat kungörande till äktenskap, utfärdande av äktenskapscertifikat, företagande av vigsel;

3 §.

Därest i mål, som enligt 2:o) av 2 § tillhör regeringsrättens upptagande, klagan rör myndighets beslut i anledning av sökt fastställelse å landstings, menighets eller dess representationers beslut, eller mål, som i andra stycket av samma punkt sägs, angår skolväsendets ordnande, skall regeringsrätten, med eget utlåtande, överlämna målet till avgörande av Konungen i statsrådet.

Samma lag vare, där besvärsmål angår flera ämnen, av vilka något, men ej alla tillhöra regeringsrättens upptagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

dels antagit följande

L a g

angående tillfällig ökning av regeringsrådets antal.

Kungl. Maj:t har med riksdagen förordnat, att i stället för vad som stadgas i 1 § av lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall från och med den 1 januari 1929 och intill dess regeringsrådets antal efter vad i denna lag sägs nedbragts till sju, gälla följande:

1 §.

Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall intill utgången av år 1931 utgöras av elva regeringsråd. Därefter skall antalet regeringsråd, i den mån sådant i följd av inträffade ledigheter kan ske, nedbringas till sju. En av regeringsrättens lagfarna ledamöter skall, enligt vad därom är särskilt stadgat, tjänstgöra i lagrådet.

2 §.

Regeringsrättens arbete skall fortgå minst fyrtio veckor om året.

3 §.

I den mån så med hänsyn till regeringsrådets antal lämpligen kan ske, skall regeringsrätten arbeta å avdelningar.

Regeringsrättens avdelningar äro lika behöriga att upptaga de till regeringsrättens handläggning hörande ärenden, vilkas fördelning endast beror av den ordning, vari de enligt gällande föreskrifter anmälas.

4 §.

Med iakttagande av vad ovan är föreskrivet äga de i regeringsrätten tjänstgörande regeringsråden sig emellan fördela tjänstgöringsskyldigheten.

5 §.

Vad om måls handläggning i vissa fall av Kungl. Maj:ts högsta domstol i dess helhet finnes i stadgan den 11 juni 1920 föreskrivet skall i tillämpliga delar gälla i fråga om regeringsrätten.

dels ock beslutat hos Eders Kungl. Maj:t hemställa, det Eders Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en allsidig utredning rörande regeringsrättens organisa-

tion och arbetssätt, vilken utredning bör föreligga i så god tid, att de förslag i ämnet, vartill utredningen må giva anledning, kunna föreläggas senast 1931 års riksdag.

II.

På grund av riksdagens beslut under I här ovan erfordras sådan ändring i regeringsrättens stat, att däri från och med den 1 januari 1929 uppföras fyra nya regeringsråd med en avlöning av 21,000 kronor till varje. För tiden den 1 januari—den 30 juni 1929 komma alltså kostnaderna för den föreslagna ökningen av regeringsrådets antal att belöpa sig till 42,000 kronor eller samma belopp, som i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 233 beräknats till avlönande av två nya regeringsråd under hela budgetåret 1928—1929.

Den av riksdagen beslutade förstärkningen av regeringsrättens arbetskrafter kommer givetvis att för förra halvåret 1929 medföra ökat behov av arbetskrafter jämväl inom åtskilliga departement. Att nu i detalj fastställa arten och antalet av de ytterligare arbetskrafter, som härigenom kunna bli erforderliga, låter sig emellertid knappast göra, förrän fördelningen av föredragnings-
turerna mellan de olika departementen under år 1929 blivit av regeringsrätten bestämd. Försiktigheten har därför syntts riksdagen bjuda, att för närvarande endast vissa belopp ställas till vederbörandes förfogande till täckande av kostnaderna för den ökade föredragningen i regeringsrätten. Riksdagen förutsätter härvid, att sedan någon erfarenhet rörande dessa frågor vunnits, detaljerade förslag skola kunna föreläggas nästa års riksdag.

Riksdagens beslut på denna punkt är fattat med ledning av infordrade uppgifter från vederbörande departement. Med stöd av dessa uppgifter har en beräkning verkställt av de anslagsbelopp, som för de olika departementen skulle erfordras för att under tiden 1 januari—30 juni 1929 upprätthålla den ökade föredragningen i regeringsrätten. Inom justitie- och försvarsdepartementen föreligger, enligt vad sålunda inhämtats, icke något behov av ytterligare arbetskrafter för nu ifrågavarande ändamål.

Vad socialdepartementet beträffar, är följande att uppmärksamma. Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, punkt 1, oberoende av det i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 232 framlagda förslaget om höjning av antalet regeringsrättsledamöter från sju till nio, hemställt om sådan höjning av anslaget till socialdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, att redan från och med början av nästa budgetår i nämnda departement anställdes ytterligare en extra föredragande med skyldighet att i viss mindre omfattning biträda med föredragning av regeringsrättsmål för kommunikationsdepartementets del, en andre amanuens med halvtidstjänstgöring och ett extra kontorsbiträde. Anledningen härtill är den, att dessa båda departement på grund av den betydande arbetsbalansen fått antalet föredragningsdagar i regeringsrätten avsevärt utökat. Efter den 1 januari 1929 kan nu denna extra föredragande helt tagas i anspråk för socialdepartementets del. Detta departements behov av ökade arbetskrafter synes härigenom vid

bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan bliva behörigen tillgodosett jämväl under förra halvåret 1929. Riksdagen, som i övrigt icke funnit anledning till anmärkning mot den här begärda anslagsförhöjningen, får därför tillstyrka Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Beträffande kommunikations-, finans-, ecklesiastik-, jordbruks- och handelsdepartementen har riksdagen beräknat ökningen i kostnaderna för avlöning av föredragande, amanuenser och övriga biträden under tiden den 1 januari—den 30 juni 1929 till i runda tal,

inom kommunikationsdepartementet	kronor	6,750:—
» finans »	»	26,000:—
» ecklesiastik »	»	3,500:—
» jordbruks »	»	3,500:—
» handels »	»	3,500:—
	Summa kronor	43,250:—

Härvid är att märka, att Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet beträffande kommunikations- och finansdepartementen, så vitt nu är i fråga, innebär en kostnadsökning under budgetåret 1928—1929 av 27,100 kronor, varjämte beträffande ecklesiastik-, jordbruks- och handelsdepartementen det torde hava beräknats, att kostnaderna för eventuella extra föredragande m. m. skolat bestri- das med extra utgiftsmedel.

Riksdagen anser därför, att i fråga om kommunikations-, finans-, ecklesiastik- och handelsdepartementen här ovan beräknade belopp, respektive 6,750 kronor, 26,000 kronor, 3,500 kronor och 3,500 kronor, böra till bestridande av kostna- derna för ökad föredragning i regeringsrätten såsom extra anslag uppföras under vederbörande huvudtitlar.

Slutligen vill riksdagen, med hänsyn till den mera approximativa beskaffen- heten av ovanstående kalkyler, framhålla, att Eders Kungl. Maj:t, därest för- hållandena så skulle nödvändiggöra, icke lärar finna sig förhindrad att av om- händerhavande medel — exempelvis anslagen till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. eller extra utgifter — bestrida de ytterligare utgifter, som för ifrågavarande föredragning prövas oundgängligen nödvändiga.

I propositionen nr 234 angående anslag till finansdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli har Eders Kungl. Maj:t slutligen hemställt, att en i posten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ingående utgiftspost å högst 1,000 kronor för extra befattningshavare, tillfällig personal, renskrivning, övertidsersättningar m. m. måtte höjas med 2,000 kronor till 3,000 kronor. Häremot har riksdagen intet att erinra. Då emellertid denna anslags- höjning synes böra avse hela budgetåret 1928—1929, torde motsvarande höjning böra göras i anslaget till nämnda departement.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet och herr Schlyters motion (I: 312) samt med avslag å herr Bomans motion (I: 307), i vad däri anförda synpunkter icke sammanfalla med utskottets förslag till ändrad organisation av regeringsrätten, beslutat

A) *dels* godkänna följande ordinarie stat för regeringsrätten att tillämpas från och med den 1 januari 1929:

Stat.

1 regeringsråd.....	kronor	21,000:—
10 »	»	210,000:—
Avlöningar till övriga ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	»	6,500:—
		Summa förslagsanslag kronor 237,500:—

dels ock för budgetåret 1928—1929 höja det i riksstaten uppförda *ordinarie* förslagsanslaget till regeringsrätten från dess nuvarande

belopp	kronor	153,500:—
med 42,000 kronor till	»	195,500:—

B) i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, punkt 1,

dels godkänna följande förslag till ordinarie avlöningsstat för socialdepartementet att tillämpas från och med budgetåret 1928—1929:

Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	175,200:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	»	45,200:—
Ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård	»	6,000:—
		Summa kronor 226,400:—

dels ock höja det *ordinarie* förslagsanslaget till departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 232,000 kronor, med 13,500 kronor till

.....	kronor	245,500:—
-------	--------	-----------

C) *dels* med avslag å Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 209 uppföra det ordinarie förslagsanslaget till kommunikationsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli med oförändrat belopp

.....	kronor	177,000:—
-------	--------	-----------

D) *dels* godkänna följande stater för finansdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	174,800:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	»	35,500:—
Avlönande av två extra föredragande hos regeringsrätten, förslagsanslag	»	19,100:—
		Förslagsanslag kronor 229,400:—

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag..... kronor 500:—

dels ock höja det *ordinarie* förslagsanslaget till departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli

nu	kronor 227,900:—
med	» 2,000:—
till	» 229,900:—

E) *dels* till bestridande under tiden den 1 januari—den 30 juni 1929 av kostnaderna inom kommunikationsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag å 6,750 kronor,

F) *dels* till bestridande under tiden den 1 januari—den 30 juni 1929 av kostnaderna inom finansdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag å 26,000 kronor,

G) *dels* till bestridande under tiden den 1 januari—den 30 juni 1929 av kostnaderna inom ecklesiastikdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag å 3,500 kronor,

H) *dels ock* till bestridande under tiden den 1 januari—den 30 juni 1929 av kostnaderna inom handelsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten under tionde huvudtiteln för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag å 3,500 kronor.

Stockholm den 29 maj 1928.

Med undersåtlig vördnad.